

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII
DLA KLASY V
„Planeta Nowa”
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (t.j. Dz. U. 2023 poz. 900 z póź. zm.).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty ((Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373 z póź. zm.).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku.

Na każdą lekcję geografii uczniowie przynoszą:

- podpisany zeszyt przedmiotowy; udostępnione uprzednio przez nauczyciela przedmiotowego zeszyty ćwiczeń/karty pracy/kserówki , podręcznik.
  - Wiedza i umiejętności będą sprawdzane w postaci:
    - sprawdzianów (zapowiedzianych z tygodniowym wyprzedzeniem, trwających 1h lekcyjną, z reguły obejmują jeden dział, informacja o nich jest zanotowana w dzienniku, sprawdzian zazwyczaj poprzedza powtórzenie materiału nauczania);
    - kartkówek (zapowiedzianych i niezapowiedzianych);
    - odpowiedzi ustnych (zapowiedzianych i niezapowiedzianych);
    - zadań domowych;
    - aktywności;
    - pracy na lekcji.
3. Ocenie podlega również: przygotowanie do lekcji:
- Uczeń ma prawo dwa razy w każdym półroczu być nieprzygotowanym do zajęć. Fakt ten zgłasza na początku zajęć i zostaje on odnotowany w dzienniku lekcyjnym (-)/ (np.). Po trzykrotnym nieprzygotowaniu do lekcji uczeń otrzymuje częściową ocenę niedostateczną.

- nieprzygotowanie obejmuje brak przyswojenia materiału z ostatnich lekcji oraz brak zadania domowego, a także brak zeszytu przedmiotowego lub/i zeszytu ćwiczeń;
- Uczeń ma obowiązek systematycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy i dbać o jego wygląd.
Uczeń zobowiązany jest do przynoszenia podręcznika, zeszytu ćwiczeń (kiedy na danej lekcji jest wymagany), zeszytu przedmiotowego.
- zapomnienie zeszytu lub ćwiczenia, w którym znajdowała się praca domowa oznacza brak pracy domowej i fakt ten należy zgłosić nauczycielowi na początku lekcji;
- uczeń powinien uzupełnić notatki w zeszycie za czas nieobecności;

Prace klasowe (sprawdziany) są zapowiedziane co najmniej tydzień przed planowanym terminem i muszą być poprzedzone lekcją powtórzeniową z podanym zakresem sprawdzanych wiadomości i umiejętności. Jeżeli uczeń nie napisał sprawdzianu z przyczyn losowych, zobowiązany jest do napisania sprawdzianu w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem przedmiotu, ale nieprzekraczającym 2 tygodni od powrotu do szkoły. Uczeń, który z powodu nieobecności nie otrzymał oceny za inne obowiązkowe formy pracy ucznia niż prace pisemne i kartkówki, ma obowiązek zaliczyć daną formę w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później jednak niż 2 tygodnie po powrocie do szkoły. Prace klasowe nauczyciel udostępnia uczniom na lekcji, omawiając wyniki oceniania. Rodzic może zapoznać się z pracą dziecka w szkole, podczas rozmowy indywidualnej z nauczycielem w dowolnym momencie w ciągu roku szkolnego. Nauczyciel przechowuje prace pisemne do końca roku szkolnego. Zadania dodatkowe wykonują chętni uczniowie; Uczniowie przedstawiają prace na forum klasy (jeśli temat i forma tego wymaga).

Zasady i sposoby poprawiania wyników niekorzystnych z prac pisemnych

Uczeń ma obowiązek poprawić każdą ocenę niedostateczną otrzymaną ze sprawdzianu pisemnego w ciągu dwóch tygodni od sprawdzenia i omówienia wyników. Prace można poprawiać tylko jeden raz.

5. Odpowiedzi ustne oraz kartkówki:

odpowiedzi ustne:

- z materiału wyznaczonego przez nauczyciela lub z trzech ostatnich lekcji;
- niezapowiedziane lub zapowiedziane;
- bez możliwości poprawy oceny;

kartkówki:

- z materiału wyznaczonego przez nauczyciela lub z trzech ostatnich lekcji;
- niezapowiedziane lub zapowiedziane;

7. Oceny:

6 – celujący, 5 – bardzo dobry, 4 – dobry, 3 – dostateczny, 2 – dopuszczający, 1 – niedostateczny.

Sprawdziany, testy i kartkówki w kl. IV-VIII oceniane są punktowo według następującej skali procentowej:

Prace pisemne są oceniane punktowo i przeliczane na oceny według następującej skali:

- 0%– 29% niedostateczny
- 30% – 49% dopuszczający
- 50% – 74% dostateczny
- 75% – 85% dobry
- 86% – 94% bardzo dobry
- 95% – 100% celujący
- Na końcową (śródroczną i roczną) ocenę wpływ mają wszystkie oceny cząstkowe.
- Nauczyciel powinien zwrócić sprawdzone prace klasowe w ciągu 14 dni.
- Aktywność na lekcjach nagradzana jest „plusami” lub oceną cząstkową. Za trzy „plusy” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
- U uczniów ze szczególnymi trudnościami w przyswajaniu wiadomości i opanowywaniu umiejętności praktycznych z przedmiotu obniża się poziom wymagań stosownie do jego możliwości

Wymagania ogólne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- 1) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przyjętym przez nauczyciela w danej klasie oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- 2) samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania a ich efekty potrafi zaprezentować w konkretnej formie.
- 4) wykonuje dodatkowe zadania i polecenia,
- 5) bardzo aktywnie uczestniczy w procesie dydaktycznym,

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- 1) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przyjętym przez nauczyciela

w danej klasie ,

2) rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania przyjętym przez nauczyciela,

3) potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,

4) aktywnie uczestniczy w procesie dydaktycznym,

5) inicjuje proces samokształcenia.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

1) opanował wiedzę i wiadomości w stopniu dobrym,

2) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne,

3) jest aktywny na lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

1) opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania przyjętym przez nauczyciela w danej klasie na poziomie treści zawartych w podstawie programowej,

2) rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności ,

3) wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadawalającym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

1) ma trudności z opanowaniem zagadnień ujętych w podstawie programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki,

2) rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności,

3) jest mało aktywny na lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

1) nie opanował wiadomości i umiejętności ujętych w podstawie programowej, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu oraz nie jest w stanie rozwiązać

(wykonać) zadań o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności ,

2) nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,

3) nie poprawił prac klasowych, z których otrzymał ocenę niedostateczną, z kartkówek, odpowiedzi ustnych otrzymywał oceny niedostateczne.

4) nie przejawia gotowości do przyswajania nowych wiadomości i umiejętności.

Kontrakt między nauczycielem i uczniem

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.

2. Każdy uczeń ma obowiązek prowadzić zgodnie ze wskazówkami nauczyciela zeszyt przedmiotowy.

3. Prace klasowe, kartkówki i odpowiedzi ustne są obowiązkowe.

4. Prace klasowe są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiedzy.

5. Kartkówki, konturówki obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiadane.

6. Uczeń nieobecny na pracy klasowej lub kartkówce musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem, ale nie przekraczającym 2 tygodnie od powrotu do szkoły.

7. Każdą ocenę z pracy klasowej można poprawić w ciągu 2 tygodni od dnia podania informacji o ocenach,. Uczeń poprawia pracę pisemną tylko raz.

8. Poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprawianej, oddzielona od niej znakiem /. Nie wpisuje się jedynie takiej samej noty.

9. Nieobecność ucznia na lekcji zobowiązuje go do uzupełnienia materiału we własnym zakresie.

10. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji 2 razy na semestr (za wyjątkiem zapowiedzianych prac klasowych i kartkówek). Przez nieprzygotowanie się do lekcji rozumiemy: brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji, brak zeszytu ćwiczeń. Ponadto uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji z ważnych przyczyn losowych

11. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

12. Na koniec semestru nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych.

13. Aktywność na lekcji oraz rozwiązywanie zadań dodatkowych w domu nagradzana jest „plusami”. Za 3 zgromadzone „plusy” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą. Przez aktywność na lekcji rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie zadań dodatkowych w czasie lekcji, aktywną pracę w grupach.

14. Za trzy zgromadzone minusy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Minusy stosowane są za: brak zeszytu, zeszytu ćwiczeń, brak pracy domowej, brak efektywnej pracy na lekcji.
15. Osiągnięte sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych wpływają na podwyższenie oceny z przedmiotu.
16. W razie stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas wszelkiego rodzaju pisemnego sprawdzania wiedzy i umiejętności uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
17. Na końcową (śródroczną i roczną) ocenę wpływ mają wszystkie oceny cząstkowe.
18. Nauczyciel zobowiązuje się do oddawania sprawdzonych prac pisemnych w terminie do 2 tygodni.
19. Odnosimy się do siebie z szacunkiem, w toku lekcji uczeń wypowiada się po udzieleniu głosu przez nauczyciela, po uprzednim podniesieniu ręki. Pozostali uczniowie słuchają.
20. Podczas zajęć uczeń ma obowiązek wykonywać polecenia nauczyciela i maksymalnie wykorzystywać czas lekcyjny.
21. Uczeń stosuje się do powszechnie znanych zasad kultury: nie używa wulgaryzmów, nie ocenia innych.
22. Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5 szkoły podstawowej,

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5				
Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Mapa Polski				
Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia różne rodzaje map 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje z planu miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta 	<p>terenie elementów środowiska geograficznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
---	---	--	--	---

2. Krajobrazy Polski

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu • wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy • wymienia pasy rzeźby terenu Polski • wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie • wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego • wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim • wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego • wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej • wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu • opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz • przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim • opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego • przedstawia wpływ łąd lodu na krajobraz pojezierzy • omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej • opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy • omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka
--	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką •wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy •określa położenie Warszawy na mapie Polski •wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy •wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską •wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej •wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską •wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej •określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej •podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej •określa na podstawie mapy położenie Tatr •wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji •wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr •wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego •omawia cechy pogody w górach •wymienia atrakcje turystyczne Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych •charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej •charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach •opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej •opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej •charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd •przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich •opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej •przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd •wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
---	--	---	--	--

3. Łądy i oceany

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna •wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •podaje przyczyny odkryć geograficznych •wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach
--	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> •wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie •wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> •porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów •wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych 	<p>akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo</p> <ul style="list-style-type: none"> •opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba 	<ul style="list-style-type: none"> •opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> •przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
--	--	---	--	--

4. Krajobrazy świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> •wymienia składniki pogody •wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i> •wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi •wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi •wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej •podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji •rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> •wskazuje na mapie strefy sawann i stepów •wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów •wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem •odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu •wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej •omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych •omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> •omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów •opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyni gorących i pustyni lodowych •wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego •wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego •wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza •wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów •porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym •wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych •przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej •charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego •charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów •omawia klimat stref pustyni gorących i pustyni lodowych •omawia rzeźbę terenu pustyni gorących •omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego •charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •oblicza średnią roczną temperaturę powietrza •oblicza różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku •oblicza roczną sumę opadów •prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych •porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów •omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyni gorących i pustyni lodowych •prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej •porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry •analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych •omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi •porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt •analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu •przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyni gorących i pustyni lodowych •opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej •porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych •rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych •wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich •wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym •rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej •wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i>, <i>tundra</i>, <i>wieloletnia zmarzlina</i> •wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry •rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry •wskazuje na mapie Himalaje •wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje •charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach •opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach 		
---	---	--	--	--

Wymagania edukacyjne oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic